

Internasjonalt landbruk

Hver dag har Nationen temasider:

- Mandag • **Forskning og utdanning**
- Tirsdag • **EU**
- Onsdag • **Internasjonalt landbruk**
- Torsdag • **Næringsliv / Ungt naturbruk**
- Fredag • **Mat**
- Lørdag • **Nyskapning**

Vil ha mer kanin – for klimaet

Kjøtt. Når verdens befolkning vokser, trengs flere klimasmarte proteinkilder. På Sveriges Lantbruksuniversitet tror forskere at kaninkjøtt kan bli en del av løsningen. De har søkt om EU-penger for å få fart på kaninnæringen, skriver SVT. – Formålet med prosjektet er å utvikle et optimalt konsept for kaninproduksjon i Sverige, sier Malin Sundmark i Sveriges Kaninproducenters Förening. Tilgangen på svensk kaninkjøtt dekker bare 30 prosent av etterspørselen. Kjøttet skal være både miljøvennlig og nyttig.

• Frihandel

Ut av frihandelsavtale: Donald Trump har signert en ordre om at USA skal trekke seg fra frihandelsavtalen TPP.

Foto: Jonathan Ernst / Reuters

– Vi må regne med en omst

Donald Trump og uroligheter i EU gir grunn til høye skuldre de neste årene, mener Christian Anton Smedshaug i AgriAnalyse.

Mandag 23. januar signerte president Donald Trump en ordre om at USA skal trekke seg fra frihandelsavtalen TPP mellom USA og Stillehavsregionen. Presidenten mener frihandelsavtaler truer amerikanske arbeidsplasser og ordren om å trekke USA fra TPP-avtalen var Trump-administrasjonens første store utenrikspolitiske vedtak.

– I første omgang ble jo landbruket i USA fortalt at de skal

tjene på en ny TPP-avtale, men de har ikke hatt så god uttelling av tidligere avtaler og liberalisering, så det er ikke gitt at dette er et stort tap for landbruket. Om vi ser på eksport fra EU-land som Danmark, Nederland eller New Zealand, land med gode handelsavtaler, så er ikke det land som er preget av god velstand for bøndene, sier daglig leder Christian Anton Smedshaug i AgriAnalyse, et utredningsmiljø som eies av

Norsk Landbrukssamvirke og Norges Bondelag.

– Lavere import og eksport Smedshaug mener det er verdt å merke seg at Trump får støtte av demokratene Bernard Sanders, og lederen for den største fagforeningen i USA om å gå ut av TPP.

– Det vil kanskje bli noe lavere eksport og noe lavere import. Om dette vil gjøre USAs handel med jordbruksvarer mer eller mindre lønnsom, tror jeg er svært uvisst. Det er ikke disse avtalene som skaper lønnsomhet for amerikanske bønder. Det som er det viktigste er å tilpasse produksjonen til etterspørselen. Det er det som over tid gir lønnsomhet, ikke maksimal produksjon og håp om

høyere priser, sier Smedshaug.

At USA vil inngå samarbeid med EU, gjennom TTIP-avtalen, mener Smedshaug er usannsynlig.

– Nå som TPP er nede vil vi ikke få TTIP. Trump ønsker å legge nye kriterier til grunn i handelsavtaler. I stedet for TTIP, virker det heller som om det kan bli en ny avtale med Storbritannia. Det blir en avtale som de kan legge opp på en ny måte, i og med at de ikke har

noen tidligere avtaler og Storbritannia må bygge opp sitt system på nytt når de forlater EUs felles handelspolitikk, sier Smedshaug.

– Betydelig nytenking

I en slik avtale tror han at det vil bli lagt mer vekt på vareflyt, og begrense skattetilpasning i store selskaper, og sikre nasjonale interesser.

– Jeg tror det i større grad vil

Omstilling

«Vi må nok regne med en omstillingsperiode på tre til fem år.»

Christian Anton Smedshaug, daglig leder i AgriAnalyse

Arla investerer milliarder

Meieri. Styret i det svensk-danske meierisamvirket Arla har vedtatt en investeringsplan på totalt 335 millioner euro eller 3,2 milliarder svenske kroner for i år. Til sammenligning var investeringene på 227 millioner euro i fjor.

Mesteparten av årets investeringer skal gå til oppgradering av produksjonen. Det vil øke lønnsomheten for produkter i kjernemarkeder som Tyskland, Storbritannia, Danmark, Sverige, Nederland og Finland, melder Lantbrukets Affärstidning på nett.

Foto: Svein Egil Hatlevik

Ledigheten kryper nedover

Sysselsetting. Den sesongjusterte arbeidsløsheten i eurosonen lå på 9,6 prosent i desember, ned 0,1 prosentpoeng fra måneden i forveien, viser nye tall fra EUs statistikkbyrå Eurostat.

I EU lå arbeidsløsheten på 8,2 prosent i desember, uendret fra november. Nivået i EU som helhet er det laveste siden februar 2009. Hellas og Spania har den høyeste arbeidsløsheten, mens Tsjekia og Tyskland ligger best an. Ungdomsledigheten kryper også nedover, men er fortsatt svært høy. ©NTB

Fakta

Trans-Pacific Partnership (TPP)

- Handelsavtale mellom tolv stater rundt Stillehavet: USA, Australia, Brunei, Canada, Chile, Japan, Malaysia, Mexico, New Zealand, Peru, Singapore og Vietnam. Landene utgjør til sammen mellom 35 og 40 prosent av verdensøkonomien.
- Undertegnet 4. februar 2016, men er så langt bare ratifisert av Japan, og er derfor ikke trådd i kraft.
- Avtalen var sentral for president Barack Obamas ambisjon om å styrke USAs forhold til stillehavslandene.
- TPP må ikke forveksles med TTIP, som er betegnelsen på frihandelsavtalen EU og USA forhandler om.

Handelsavtalen mellom EU og USA (TTIP)

- EU og USA har siden 2013 forhandlet om en transatlantisk investerings- og frihandelsavtale (TTIP).
- Avtalen kan komme til å omfatte en tredjedel av verdenshandelen. EU og USA står sammen for nær halvparten av verdens BNP.
- Forhandlingene omfatter markedstilgang som tollreduksjoner, tjenester, investeringer og innkjøp, og standarder og tekniske reguleringer.
- Kommer i utgangspunktet ikke til å omfatte Norge eller andre land utenfor EU og USA, men kan få konsekvenser for disse.

Forhandlinger: EUs handelskommissær, Cecilia Malmström, har forhandlet med USA om TTIP-avtalen. Foto: Eric Vidal

stillingsperiode

bli en avtale med fokus på arbeidsmarkedet og muligens arbeidsvilkår, og man vil legge vekt på hvordan man skal prøve å sikre en teknologisk utvikling, for å ta denne tilbake til Vesten, sier Smedshaug.

Den norske handelen med USA er forholdsvis lav, drøyt en tidel av handelen med EU.

– Vi er derfor ikke så sårbare. Men vi har spennende år i vente. Det er stor usikkerhet nå, både til autoriteten til The World Trade Organization (WTO), hvordan USAs handelsavtaler utvikler seg, samarbeidet i EU og den industrielle produksjonen i Østen, som mange ønsker å ta tilbake til Vesten nå som automatisering gir nye muligheter. Det er grunnlag for

høye skuldre og betydelig nyttenking. Vi må nok regne med en omstillingsperiode på tre til fem år, og kanskje mer, sier Smedshaug.

Det som vil ha mest innvirkning på oss i Norge er likevel hvordan EU vil utvikle seg som vår klart største handelspartner.

– For vår del blir det spennende å se om EU klarer å stå samlet. En ukontrollert oppløsning av euroen og en mulig handelskrig med Kina vil sette mange under press, forteller Smedshaug.

Godt nytt for sjømat

At USA trekker seg ut av TPP er godt nytt for norsk sjømateksport. Det mener Egil Ove Sundheim, Norges sjømatråds fiske-riutsending til USA. Til NTB

sier han at det kan gi Norge bedre konkurransevilkår i Asia.

– Bortfall av avtalen kan bety at konkurrentenes relative konkurransefordel faller bort. Det er spesielt i Japan og Sørøst-Asia, men også i Nord-Amerika, for eksempel chilensk laks som konkurrerer med norsk laks, sier Sundheim til NTB.

Smedshaug har ikke tro på at det vil være av stor betydning, i og med at norsk sjømat allerede er en veldig etterspurt vare i verden.

– Norgeselger jo alt vi kan av laks allerede og er innenfor et system som har langt større etterspørsel enn man klarer å levere, sier han.

Monika Aaserud
monika.aaserud@nationen.no

Råvarebørs

Utvikling i norske og utenlandske matvarepriser

Prisutvikling på egg

Gjennomsnittsprisen for egg i EU-28 var i desember 2016 på 1,28 euro/kg, opp 5,5 prosent fra november.

9,1 prosent og i Sverige med 2,1 prosent.

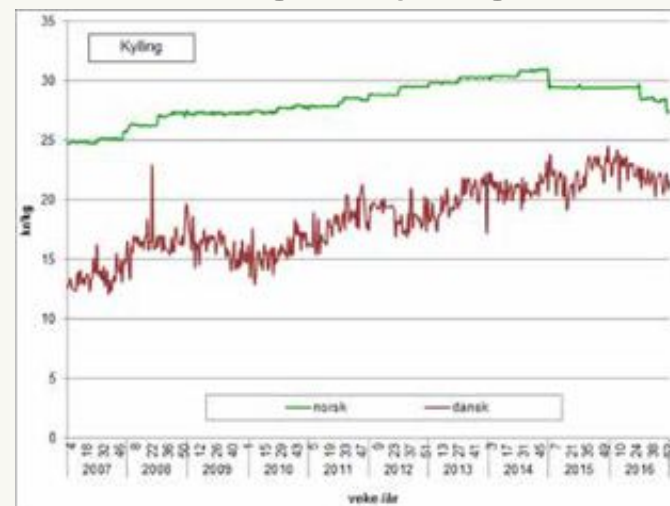
Prisene i Finland gikk opp med 1,2 prosent i desember og det var første måned uten prisnedgang siden juni 2016.

Den største prisøkningen var i Bulgaria, med 14,3 prosent høyere pris enn måneden før. Prisene i Nederland økte med

Det var nedgang på 6,6 prosent i prisene fra Polen.

Prisene i Danmark var uendrede.

Prisutvikling på kylling

Den danske prisen på kylling som Landbruksdirektoratet følger auka dei første vekene i desember, men prisnivået heldt seg ikkje ut året.

prisen på kylling gjekk opp i desember, og låg som snitt for månaden om lag ein prosent over nivået frå november.

Polen og Spania var blant landa som hadde ein tydelig prisauke på kylling gjennom desember.

Den gjennomsnittlige EU-

Landbruksdirektoratet har en rolle som rådgiver for Landbruks- og matdepartementet, og følger utviklingen i det internasjonale markedet for landbruksvarer tett. Nationen publiserer denne prisinformasjonen og analysene tilknyttet utviklingen i samarbeid med direktoratet. Se landbruksdirektoratet.no for bakgrunnsmateriale.